

ผลการส่งเสริมวินัยในตนเองผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทาง
มอนเตสซอรี ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สองภาษา
“บ้านเด็กดี” จังหวัดเชียงใหม่

THE RESULT OF SELF-DISCIPLINE PROMOTING THROUGH
MONTESSORI APPROACH LEARNING ACTIVITIES FOR KINDERGARTEN 1
OF “BAN DEK DEE” BILINGUAL CHILDCARE CENTER,
CHIANG MAI PROVINCE

ชื่อผู้วิจัย

ทณง รุ่งโรจน์สถาพร¹

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาตรี มณีโกศล²

ดร.ชไมมน ศรีสุรักษ์³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อสร้างแผนการจัดประสบการณ์ส่งเสริมวินัยในตนเองตามแนวทางมอนเตสซอรี สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสองภาษา บ้านเด็กดี จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อศึกษาผลการส่งเสริมวินัยในตนเองผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางมอนเตสซอรี และเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ก่อนและหลังการใช้แผนการจัดประสบการณ์การส่งเสริมวินัยในตนเองตามแนวทางของมอนเตสซอรี ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สองภาษา บ้านเด็กดี รูปแบบการวิจัยเป็นแบบกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว วัดผลก่อน และหลังการทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1/2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สองภาษา บ้านเด็กดี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 23 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 1) แผนการจัดประสบการณ์ส่งเสริมวินัยในตนเองตามแนวทางของมอนเตสซอรี ชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 8 แผน 2) แบบทดสอบวัดพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 1 ฉบับ และ 3) แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง จำนวน 1 ฉบับ โดยวิเคราะห์ข้อมูลการหาความถี่ ร้อยละ

¹ นักศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

³ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความแตกต่างของค่าเฉลี่ย แบบ 2 กลุ่มไม่อิสระ (t-test Dependent Sample) ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 มีวินัยในตนเองโดยมีคะแนนพฤติกรรมความมีวินัยในตัวเอง หลังการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวทางมอนเตสซอรี คิดเป็นร้อยละ 98.55

2. นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่ได้รับการส่งเสริมวินัยในตนเองผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวทางมอนเตสซอรี มีวินัยในตนเองสูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : วินัยในตนเอง, มอนเตสซอรี, อนุบาลปีที่ 1

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the results of self-discipline using Montessori approach learning activities in kindergarten students of Ban Dekdee Child-care Center, Chiang Mai. The experiment was conducted 23 kindergarten students through pre-test and post-test designs. Tools for this research were eight Montessori approach learning activities for Kindergarten 1, Pre-test and Post-test designs of Self-discipline for Kindergarten 1 and behavior observation form of self-discipline in three dimensions : ability to obey, ability to follow instructions and ability to perform self-independent skills. The Pre-test and Post-test designs composed of 9 questions with pictorial multiple-choices of two. The data collected are analyzed and correlated to the abilities of self-discipline in young children. The researcher used the Rating scale to score the answers. The answer could be Most, Average and Improved. The data analyzed are used to discover frequency, percentage, variance and standard deviations and T scores. The results showed that 1) after going through Montessori approach of learning activities, students of Kindergarten 1 of Ban Dekdee Childcare Center are equipped in self-discipline. The percentage of self-discipline is 98.55 2) after going through Montessori approach of learning activities, students of Kindergarten 1 of Ban Dekdee have improved in the ability of having self-discipline as .01 of statistical significance as compared with previous state.

Keywords : Self-Discipline, Montessori, Kindergarten 1

บทนำ

วินัยเป็นคุณลักษณะจำเป็นในชีวิตที่ทุกคนควรได้รับการปลูกฝังเพื่อให้ชีวิตดำเนินไปด้วยความปกติสุขและมีระเบียบ วินัยยังเป็นสิ่งที่ช่วยให้สังคมสามารถดำรงอยู่อย่างเรียบร้อยและเกื้อหนุนให้ทุกคนในสังคมปฏิบัติตามกติกาของสังคม

วินัยมี 2 ประเภท คือ วินัยภายนอกที่เกิดจากการใช้อำนาจบางอย่างบังคับให้ปฏิบัติตาม และวินัยในตนเองที่เกิดจากการเลือกปฏิบัติด้วยความสมัครใจ (วารสารการสงครามทางอากาศ, 2553 : 1)

ซึ่งสามารถปลูกฝังวินัยได้ตั้งแต่วัยอนุบาล ซึ่งเป็นวัยที่กำลังเกิดการเรียนรู้ การสำรวจสิ่งต่างๆ รอบตัว วินัยในเด็กปฐมวัยจะช่วยให้เด็กรู้จักระเบียบ การควบคุมตนเอง และกระทำในสิ่งที่เหมาะสมอันเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสองภาษา บ้านเด็กดี จังหวัดเชียงใหม่ เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสองภาษาแห่งแรกของอำเภอสันป่าตอง เปิดทำการสอนในระดับชั้นเตรียมอนุบาลไปจนถึงชั้นอนุบาล 3 ใช้การเรียนการสอนในระบบสองภาษา คือ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ทางศูนย์ฯ ตระหนักถึงความสำคัญในการส่งเสริมวินัยในตนเองให้แก่เด็กเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาลเนื่องจากการพัฒนาส่งเสริมวินัยในตนเองของเด็กควรเริ่มตั้งแต่วัยปฐมวัยเพื่อให้เด็กสามารถพัฒนา และรักษาวินัยในตนเองให้คงอยู่เมื่อนักเรียนเรียนในระดับที่สูงขึ้นไป การสร้างวินัยในตนเองตามแนวทางมอนเตสซอรีนั้นเน้นการให้อิสระภาพต่อนักเรียน กระตุ้นให้เกิดความมีอิสรภาพในการเรียนรู้มากกว่าการบังคับ เชื่อว่าจะสร้างพลังทางบวก

ในการเรียนรู้ให้แก่เด็กต่อไป ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจัดเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางมอนเตสซอรีเพื่อสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็กอนุบาล และทำการศึกษาการส่งเสริมวินัยในตนเองตามแนวทางของมอนเตสซอรี ชั้นอนุบาลปีที่ 1 เพื่อวัดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนนั้น โดยเลือกส่งเสริมวินัยในตนเองในหมวดชีวิตประจำวัน (Practical Life) โดยส่งเสริมวินัยในตนเอง 3 ด้าน คือ 1) ความสามารถในการควบคุมตนเอง 2) ความสามารถในการเชื่อฟังและทำตามคำสั่ง 3) ความสามารถในการดูแลตนเอง

จุดประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการส่งเสริมวินัยในตนเองผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวทางมอนเตสซอรีสำหรับนักเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สองภาษา บ้านเด็กดี จังหวัดเชียงใหม่

2. เพื่อเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนก่อนและหลัง การใช้แผนการจัดการประสบการณ์การส่งเสริมวินัยในตนเองตามแนวทางของมอนเตสซอรี ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สองภาษา บ้านเด็กดี

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสองภาษา บ้านเด็กดี จังหวัดเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 46 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1/2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสองภาษา บ้านเด็กดี จังหวัดเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 23 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) เป็นการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

ขอบเขตในการศึกษา

การศึกษาผลการส่งเสริมวินัยในตนเองผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางมอนเตสซอรี ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสองภาษา บ้านเด็กดี จังหวัดเชียงใหม่ (ตั้งแต่เริ่มศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลจนกระทั่งจัดทำรูปเล่มรายงาน) ระหว่างเดือนมกราคม 2556 ถึงเดือนมีนาคม 2557

ผู้ศึกษาได้แบ่งกิจกรรมส่งเสริมวินัยในตนเองออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ความสามารถในการควบคุมตนเอง 2) ความสามารถในการเชื่อฟังและทำตามคำสั่ง และ 3) ความสามารถในการดูแลตนเอง แบบแผนที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ การทดลองแบบกลุ่มทดลองกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังการทดลอง (Pretest-Posttest Design) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสองภาษา บ้านเด็กดี จังหวัดเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 46 คน ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับสลาก (Lottery) ได้นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1/2 จำนวน 23 คน

วิธีการศึกษา คือ ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองชั้นอนุบาลปีที่ 1 ซึ่งเป็นปรนัยเลือกตอบ 2 ตัวเลือก (Pre-test) โดยครูเป็นผู้อ่านและให้นักเรียนเลือกปรนัยภาพที่กำหนดให้ จากนั้นจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแผนการจัด

ประสบการณ์ส่งเสริมวินัยในตนเองตามแนวทางของมอนเตสซอรี ชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 8 แผน คือ 1) กระดิ่งของเด็กดี 2) รอยเท้าของเด็กดี 3) รูปสัตว์สัญลักษณ์ประจำตัวของเด็กดี 4) ผ้าน้อยของเด็กดี 5) เด็กดีป้ายมหาสนุก 6) เรือน้อยของเด็กดี 7) ดั้งๆ เด็กดีเข้าแถว และ 8) เด็กดีตื่นนอน โดยจัดประสบการณ์ตามแผนทั้ง 8 แผนทุกวัน แผนละ 30 นาที รวมเวลา 4 ชั่วโมง เป็นเวลาทั้งสิ้น 6 สัปดาห์ ในระหว่างวันที่จัดประสบการณ์ให้ครูประเมินพฤติกรรมของนักเรียนโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง เป็น Rubric แบบแยกส่วน (Analytic Rubrics) 3 ระดับ คือ มีวินัยในตนเอง มีวินัยในตนเองบางครั้ง และมีวินัยในตนเองเมื่อครูแนะนำ หลังจากดำเนินการตามแผนจนครบเวลาที่กำหนดให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ชั้นอนุบาลปีที่ 1 อีกครั้ง (Post-test)

ผลการศึกษา

1. หลังการส่งเสริมวินัยในตนเองผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวทางมอนเตสซอรีชั้นอนุบาลปีที่ 1 ศูนย์พัฒนานักเรียนเล็กสองภาษา บ้านนักเรียนดี จังหวัดเชียงใหม่ นักเรียนมีวินัยในตนเอง

2. หลังการส่งเสริมวินัยในตนเองผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวทางมอนเตสซอรีชั้นอนุบาลปีที่ 1 ศูนย์พัฒนานักเรียนเล็กสองภาษา บ้านนักเรียนดี จังหวัดเชียงใหม่ นักเรียนมีวินัยในตนเองสูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปและอภิปรายผล

1. หลังการส่งเสริมวินัยในตนเองผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวทางมอนเตสซอรี ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ศูนย์พัฒนานักเรียนเล็กสองภาษา บ้านนักเรียนดี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่านักเรียนมีวินัยในตนเอง ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ศูนย์พัฒนานักเรียนเล็กสองภาษา บ้านนักเรียนดี จังหวัดเชียงใหม่ ได้รับการส่งเสริมวินัยในตนเองผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวทางมอนเตสซอรีจากการที่ผู้ศึกษาได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในภาพรวมตามแนวทางของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 40) และจรัสศักดิ์สุภา (2549 : 12) ที่แนะนำให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพัฒนาการ อายุ และวุฒิภาวะ เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ จัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ มีบรรยากาศที่อบอุ่นเพื่อให้เด็กมีความสุข และรู้สึกปลอดภัย มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้เด็กนักเรียนได้มีประสบการณ์ กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี สร้างเสริมทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน และเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

อีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่ช่วยให้ผลการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนมีประสิทธิภาพเนื่องมาจากผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างวินัยในตนเองตามแนวทางมอนเตสซอรีโดยเลือกให้นักเรียนที่จะทำกิจกรรมในหมวดชีวิตประจำวันซึ่งเป็นกิจกรรมที่นักเรียนสามารถลงมือปฏิบัติได้ง่ายสามารถทำได้ด้วยตนเองหลังจากที่ได้รับการแนะนำจากครูจากการทำกิจกรรมในชั้นเรียนและเป็นจุดเริ่มต้นในการส่งเสริมวินัยในด้านอื่นๆ ในอนาคต

ตามที่ประมวล คิดค้นสัน (2534 : 47-60) ได้ให้แนวทางไว้ คือ ต้องให้เสรีภาพกับนักเรียนให้ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ได้เคลื่อนไหว เล่น ทำงาน ได้ลองผิดลองถูก ได้ฝึกความมีวินัยในตนเอง ในกิจกรรมต่างๆ ที่นักเรียนได้ทำ ตั้งแต่เรื่องเล็กน้อยในชีวิตประจำวัน เช่น การเข้าแถว การแบ่งปัน และการรอคอย เป็นต้น โดยครูได้เตรียมสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการเรียนรู้ และการฝึกวินัยในตนเองให้กับนักเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนค่อยๆ ซึมซับ และเกิดความมีวินัยในตนเองขึ้น เพราะนักเรียนได้ฝึกปฏิบัติเป็นประจำทุกวันจนเกิดเป็นนิสัยตามแนวทางของจรัสพันธุ์ พูลพัฒน์ และคำแก้ว ไกรสรพงษ์ (2544 : 9-10) โดยการฝึกนั้นจะต้องให้อิสระภาพภายใต้ขอบเขตที่ชัดเจน ให้โอกาส ให้ทางเลือก ให้ความรัก ใช้ระยะเวลาในการฝึกอย่างเพียงพอ และครูต้องส่งเสริม หรือให้พลังในทางบวกแก่นักเรียน มีความเที่ยงตรงในการปฏิบัติ จึงจะสร้างวินัยในตนเองให้เกิดขึ้นได้ตามแนวทางของบุญชู อังสวัสดิ์ (2554 : ออนไลน์) ประกอบกับผู้ศึกษาได้นำแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมวินัยในตนเองของกุลยาตันติผลาชีวะ (2542 : 60-65) มาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย คือ ครูต้องไม่ละเลยการสร้างวินัยในเรื่องเล็กๆ น้อยๆ เช่น การตรงต่อเวลา การเก็บของเล่นเข้าที่เดิมให้เรียบร้อย สนับสนุนให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกันเพื่อเรียนรู้ที่จะยอมรับความคิดเห็นของเพื่อน ยอมรับในผลงาน หรือการกระทำของตนเอง ให้รู้จักอดทนรอคอย และมีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำงานให้สำเร็จ ครูต้องส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือตนเอง และมีวินัยในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันง่ายๆ เช่น เข้าแถวเพื่อรอทำกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติพร้อมกัน เก็บของเข้าที่ ดูแลรักษาสสิ่งของเครื่องใช้ของ

ตนเอง ยอมรับข้อตกลง และทำตามข้อตกลง มีการมอบหมายงาน หรือกิจกรรมในห้องเรียน เล็กๆ น้อยๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในความสามารถของตน รู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเอง ไม่บังคับข่มขู่ให้นักเรียนทำตามกฎ หรือสิ่งที่ครูต้องการ ไม่ตี หรือใช้คำพูดที่ทำให้นักเรียนเสียใจ ตลอดจนต้องยกย่องชมเชยนักเรียนทันทีที่ทำดี อีกทั้งผู้ศึกษาได้ทำการจดบันทึก และประเมินพฤติกรรมของนักเรียนไว้ทุกวันอย่างต่อเนื่อง เพื่อติดตามความก้าวหน้า หรือปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล อันเป็นประโยชน์ในการปรับพฤติกรรมครั้งต่อไป โดยการประเมินพฤติกรรมนั้น จะทำการสังเกตระหว่างวันโดยไม่ให้นักเรียนรู้ตัวว่าถูกประเมินอยู่ เพราะนักเรียนจะไม่แสดงพฤติกรรมที่ไม่ดีหากรู้ว่ามีคนสังเกตอยู่ตามแนวทางของกมล แสงทองศรีกมล (2550 : 71-73)

2. หลังการส่งเสริมวินัยในตนเองผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวทางมอนเตสซอรี ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ศูนย์พัฒนานักเรียนเล็กสองภาษา บ้านนักเรียนดี จังหวัดเชียงใหม่ นักเรียนมีวินัยในตนเองสูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อภิปรายได้ว่าก่อนที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองอยู่ในระดับต่ำในเกือบทุกคนในห้อง ซึ่งหลังจากที่นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมวินัยในตนเองโดยผ่านแผนการจัดประสบการณ์ส่งเสริมวินัยตนเองตามแนวทางของมอนเตสซอรี สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 8 แผน แผนละ 30 นาที รวมเวลา 4 ชั่วโมง โดยใช้เวลาทั้งหมด 6 สัปดาห์ ปรากฏว่านักเรียนทุกคนมีระดับความมีวินัยในตนเองสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

ในทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ บุปผา เรืองรอง (2556 : 12-13) ระบุไว้คือ การสอนแบบมอนเตสซอรีช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-education/Auto-education) สามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ดีเพราะหลักสูตรมอนเตสซอรีออกแบบโดยการเลียนแบบชีวิตจริง นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยความสุข เพราะจัดการเล่นปนเรียนสอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นการเรียนรู้ที่ทุกคนมุ่งทำกิจกรรมของตนเองให้เสร็จ ไม่มีการแข่งขันเปรียบเทียบ ไม่เครียด ทำให้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีทัศนคติเชิงบวก และมีสติปัญญาเหมาะสมตามวัย สอดคล้องกับที่โรงเรียนวิศานุสรณ์ (ม.ป.ป. : ออนไลน์) ได้ระบุถึงประโยชน์ของการสอนแบบมอนเตสซอรีว่าช่วยสร้างแรงจูงใจจากภายในตัวนักเรียนเองในการที่จะทำงานหรือกิจกรรมใดๆ ให้สำเร็จ เพื่อความพึงพอใจและความสุขของตนเอง ทำให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนและห้องเรียนได้ เพราะระเบียบต่างๆ เหล่านี้ได้กำหนดขอบเขตที่เหมาะสมในการปฏิบัติตนในห้องเรียนและโรงเรียน กฎระเบียบเหล่านี้จะซึมซับเข้าไปภายใน จนนักเรียนสามารถที่จะทำตามกฎกติกาที่มีอยู่ได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีผู้ควบคุม เกิดเป็นวินัยในตนเองขึ้น เช่นเดียวกับที่ Mary Conroy และ Kitty Williams Bravo (2006 : Online) ระบุว่า หลักสูตรมอนเตสซอรี (Montessori) ช่วยสร้างวินัยในตนเองให้แก่เด็ก เพราะเป็นการเรียนรู้ที่ให้เสรีภาพแก่เด็กในการเลือกทำกิจกรรมต่างๆ ที่ครูได้จัดเตรียมไว้ให้ นักเรียนจะต้องเรียนรู้ที่จะรับผิดชอบอุปกรณ์ที่ตนเองเป็นผู้เลือกมา เช่น การเล่นให้ถูกวิธี การเล่นให้ถูกที่ การเล่นในเวลาที่กำหนด และการเก็บรักษาให้ถูกต้อง เป็นต้น เมื่อนักเรียน

สนุกในการทำกิจกรรมที่ตนเองเลือกจะมีโอกาสเรียนรู้ และยอมรับกติกาที่กำหนดไว้ได้มากกว่า การถูกบังคับให้ทำในสิ่งที่ไม่ชอบ วิธีนี้จึงช่วยปลูกฝังความมีวินัยในตนเองให้แก่นักเรียน โดยตัวนักเรียนเองไม่รู้สึกรู้ว่าถูกควบคุม

องค์ประกอบต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น เป็นปัจจัยที่ช่วยสนับสนุน ส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัยในตนเองในระดับที่ดี หลังได้รับการส่งเสริมวินัยในตนเองผ่านกิจกรรมการเรียนรู้

ตามแนวทางมอนเตสซอรี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของชุดิมา เล็กพงศ์ (2553) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีระเบียบวินัยในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1/2 ผลการศึกษาพบว่า หลังการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนา ความมีระเบียบวินัยในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1/2 นักเรียนมีระเบียบวินัยมากขึ้น โดยเฉพาะได้รับการเสริมแรงจากครู เช่น การให้รางวัล และการชมเชย เป็นต้น

ตารางที่ 1 ผลการส่งเสริมวินัยในตนเองผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวทางมอนเตสซอรี ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สองภาษา บ้านเด็กดี จังหวัดเชียงใหม่ (n : 23)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน		แปลผล
ความสามารถในการควบคุมตนเอง				
แผนที่ 2 รอยเท้าของเด็กดี	2.96	0.12		มาก
แผนที่ 3 รูปสัตว์สัญลักษณ์ประจำตัวของเด็กดี	2.94	0.16		มาก
แผนที่ 4 ฝ้าน้อยของเด็กดี	2.95	0.19		มาก
เฉลี่ย	2.95	0.16		มาก
แผนที่ 1 กระดิ่งของเด็กดี	2.97	0.10		มาก
แผนที่ 5/1 เด็กดีป้ายมหาสนุก	2.97	0.16		มาก
แผนที่ 5/2 เด็กดีป้ายมหาสนุก	2.99	0.07		มาก
แผนที่ 6 เรือน้อยของเด็กดี	2.95	0.16		มาก
เฉลี่ย	2.97	0.12		มาก
ความสามารถในการดูแลตนเอง				
แผนที่ 7 ดึงๆ เด็กดีเข้าแถว	89.17	2.97	0.31	มาก
แผนที่ 8 เด็กดีตื่นนอน	88.91	2.96	0.14	มาก
เฉลี่ย	89.04	2.97	0.23	มาก
เฉลียรวม	88.90	2.96	0.17	มาก

โดยใช้เกณฑ์การประเมิน Rubric แบบแยกส่วน (Analytic Rubrics) ปรับปรุงจาก กิ่งกาญจน์ ลีสุคนธ์ (2550 : 8) คือ

มีพฤติกรรมการแสดงออกถึงความมีวินัยในตนเองทุกครั้ง ให้	3 คะแนน
มีพฤติกรรมการแสดงออกถึงความมีวินัยในตนเองมากกว่า 2 ครั้ง ให้	2 คะแนน
มีพฤติกรรมการแสดงออกถึงความมีวินัยในตนเองมากกว่า 1 ครั้ง ให้	1 คะแนน

จากตารางที่ 1 พบว่า พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่ได้เรียนรู้โดยใช้แผนการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอรี ในภาพรวม ความมีวินัยในตนเอง มีค่าเฉลี่ยเป็น 2.96 เมื่อพิจารณาเป็นด้านพบว่า ทุกด้านคือ ความสามารถในการควบคุมตนเอง ด้านการเชื่อฟังและทำตามคำสั่ง และด้านความสามารถในการดูแลตนเอง อยู่ในระดับดีมาก ความมีวินัยในตนเองมีค่าเฉลี่ย 2.95, 2.97 และ 2.96 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นข้อพบว่า ทุกข้อ การมีวินัยในตนเองมีขอบเขตของค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.94-2.99

ตารางที่ 2 ผลการแสดงผลการศึกษเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ก่อน-หลัง ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์การส่งเสริมวินัยในตนเองตามแนวทางของมอนเตสซอรี (n=23)

รายการ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t
คะแนนก่อนเรียน	9	4.09	2.23	10.454**
คะแนนหลังเรียน	9	8.87	0.34	

t > 01, = 2.82

จากตารางที่ 2 หลังจากการใช้แผนการจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอรี นักเรียนชั้นอนุบาล 1 มีคะแนนความมีวินัยในตนเอง ด้านความสามารถในการควบคุมตนเอง ด้านการ

เชื่อฟังและทำตามคำสั่ง ด้านความสามารถในการดูแลตนเอง นักเรียนมีวินัยในตนเอง สูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เอกสารอ้างอิง

- กมล แสงทองศรีกมล. **จัดจิตให้มีวินัย จัดใจให้อัจฉริยะ**. กรุงเทพฯ : สุณาการพิมพ์, 2550.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. “การฝึกวินัยเด็ก”, **วารสารการศึกษาปฐมวัย**. 3, 2 (เมษายน) : 60-65, 2542.
- จิรศักดิ์ สุภา. **สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลวาริช จังหวัด เชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2549.
- จิระพันธุ์ พูลพัฒน์ และคำแก้ว ไกรสรพงษ์. **คู่มือการสอนแบบมอนเตสซอรี (Montessori Teaching Manual)**. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พ.ว.), 2544.
- ชุตินา เล็กพงศ์. “การใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีระเบียบวินัยในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1/2”. **งานวิจัยในชั้นเรียนระดับปฐมวัย โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ประจำปี 2553**. กรุงเทพฯ : โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2553.
- บุญชู อังสวัสดิ์. **การสอนแบบมอนเตสซอรี (Montessori)**. กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา. [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา <http://www.pk1supervisor.org/article/topic-4819.html> (28 มีนาคม 2556).
- บุบผา เรืองรอง. **มอนเตสซอรี (Montessori Method)**. นครศรีธรรมราช : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2556.
- ประมวญ ดิตตินันท์. **บ้านเด็ก การพัฒนาเด็กตามแบบมอนเตสซอรี**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : แปลน พับลิชชิ่ง, 2534.
- โรงเรียนวิศานุสรณ์. **การศึกษามอนเตสซอรี (Montessori Education)**. [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา http://www.wisaschool.com/index_files/Page812.htm (29 มีนาคม 2556). ม.ป.ป.
- วารสารการสงครามทางอากาศ. **พระบรมราชโองการพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพล-อดุลยเดช ในพิธีพระราชทานกระบี่และปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือและโรงเรียนนายเรืออากาศ วันพุธที่ 25 มีนาคม 2524**. 37 (มกราคม-มีนาคม 2553) : 1.
- วิชาการ, กรม. **กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546**. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว, 2546.
- Mary Conroy and Kitty Williams Bravo. **The Montessori Approach to Discipline**. Online [available] http://www.montessori.org/index.php?option=com_content&view=article&id=230:the-montessori-approach-to-discipline&catid=27:articles-on-parenting-the-montessori-way&Itemid=42 (19 December 2013), 2006.